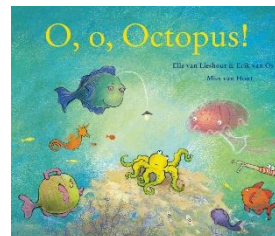

O, o, Octopus!

Elle van Lieshout, Erik van Os & Mies van Hout

Groep 1 & 2

© 2018 Iselinge Hogeschool

Thema: personages (karakters en eigenschappen)

In het boek komen verschillende vissen voor, met allemaal een heel eigen karakter. Elk advies dat gegeven wordt, heeft te maken met de eigenschappen en het karakter van die vis. Zo adviseert de ontspannen rifbaars om vooral rustig adem te blijven halen, volgens de kwade koraalduivel moet octopus er meteen korte metten mee maken, vuurvis heeft het over vuurspugen, zeenaald en egelvis vinden prikken een goede oplossing etc. De adviezen hebben te maken met vechten, vluchten of verstarren/niks doen. Uiteindelijk is het de octopus zelf die met dé oplossing komt: hij vraagt het gewoon netjes aan de grote staart. Kunnen de leerlingen de eigenschappen en karakters van de vissen in verband brengen met de adviezen die ze geven?

INLEIDING

Vertel enthousiast over de leesgesprekken die de komende tijd gevoerd gaan worden.

- Vertel de titel, auteurs en illustrator van het boek.
- Laat de leerlingen de illustratie op de kaft bekijken. *Wat zie je allemaal? Waar speelt het zich af? Wat voor soort water zou het zijn? (zoet/zout)*
- Lees de korte samenvatting op de achterkant van het boek voor.
- Leg uit wat een advies is.

KERN

Lees het verhaal voor. De leerlingen kijken mee met de vertelplaten van de PowerPoint. Tijdens en na iedere plaat (het zijn dubbele bladzijden) worden gerichte vragen gesteld. Hieronder worden enkele suggesties gegeven.

- Plaat 1: Leg uit wat een appartementje is *(een huis in een groot gebouw, een soort flat. Alles op één verdieping)*.
- Plaat 2: Wijs naar de andere appartementjes. *In welk appartement zou zijn vriendje wonen?*
- Plaat 3: *Waar woont heremietkreeft? (in een blikje) Waarom schudde octopus zijn kop? Welk advies geeft Heremietkreeft?*
- Plaat 4: *Welk advies geven de kwallen aan octopus? Wat vind je daar van?*
- Plaat 5: Stop na 'Díe zou het vast wel weten'. *Zou walvis een oplossing hebben voor het probleem. Waarom denk je dat?*
- Plaat 6: *Welk advies geeft rifbaars? Wat vind je daar van?*
- Plaat 7: *Denk je dat octopus het advies van koraalduivel een goed advies vindt? Waarom hapte en slikte en rilde die volgens jou?*
- Plaat 8: *Welke adviezen worden er allemaal gegeven?*
- Plaat 9: *Wat zou jij doen als je octopus was?*
- Plaat 10: *Wie gaan de octopus helpen, denk je?*

Leesgesprek 1

Tijdens dit eerste leesgesprek staan de personages en hun karakters centraal. Eerst wordt het verhaal interactief voorgelezen aan de hand van digitale vertelplaten. Bij iedere plaat worden gerichte vragen gesteld. Vervolgens worden de adviezen nogmaals voorgelezen en worden deze onderverdeeld. Er wordt een link gelegd met de eigenschappen en karakters van de vissen.

Gevraagde voorbereiding

-

Tijdsduur

± 40 minuten

Benodigde materialen

- Prentenboeken *O, o, Octopus! – Elle van Lieshout, Erik van Os en Mies van Hout (ill.)*
- Digibord met PowerPoint vertelplaten
- Brief ouders/verzorgers
- Speelontdekboek (te bestellen via <http://www.boekstartpro.nl/page/7134/>)
- Afbeeldingen van de (geplastificeerde) vissen (Bijlage)
- Hoepels

Organisatie

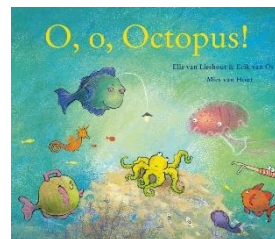
Kringvorm, twee- of drietallen

O, o, Octopus!

Elle van Lieshout, Erik van Os & Mies van Hout

Groep 1 & 2

© 2018 Iselinge Hogeschool

- Plaat 11: *Helpt echt iedereen mee?* (walsvis, rifbaars, duivelvis, pyjamavis, egelvis en vuurvis staan niet op de plaat)
- Plaat 12: *Wat nou als het een man was geweest? Of een haai? Hoe had octopus dan gereageerd denk je?*

Concludeer dat er verschillende soorten adviezen werden gegeven voor het probleem (de wildvreemde staart in het appartementje van octopus). Lees de adviezen van de verschillende vissen nog een keer voor. Het is nu de bedoeling dat de leerlingen de adviezen van de vissen gaan onderverdelen in *vechten*, *vluchten* of *verstarren/niks doen*. Dit doen ze in twee- of drietallen. Dit kan bijvoorbeeld met hoepels in een speellokaal worden uitgevoerd, waarbij voor elk soort advies een hoepel wordt neergelegd. Geef ieder groepje drie hoepels en een setje met vissen (afbeeldingen).

Vechten:

- Kwallen (*Klieren! Pesten! Kwallen!*)
- Koraalduivel (*Korte metten mee maken! Hapslikken die handel!*)
- Vuurvis (*Vuur spugen*)
- Zeenaald en egelvis (*Prikken*)
- Zeeslak (*Slijmen!*)
- Soldatervis (*Verklaar hem de oorlog*)

Vluchten:

- Heremietkreeft (*Verhuis gewoon!*)
- Koffervis (*Boeltje pakken en wegwezen*)

Verstarren/niks doen:

- Walvis (wist het niet, maakte zich nergens druk om)
- Rifbaars (*Ontspan, Rustig ademhalen!*)
- Lantaarnvis (liet zijn licht erop schijnen)
- Pyjamabaas (geeuwde)

Ga met de leerlingen in gesprek over de (verschillende) verdelingen. *Waarom vind je dit vluchtgedrag? Welke vissen geven een advies dat het probleem oplost?* Laat zoveel mogelijk leerlingen aan bod komen. Probeer steeds samen de link te leggen tussen de soort vis en het advies dat er gegeven wordt.

SLOT

Besprek het gesprek kort na. Vertel dat de leerlingen het boek mee naar huis krijgen. Maak de leerlingen enthousiast om er thuis ook in te lezen met ouders/verzorgers. Geef aan wanneer ze het boek weer mee terug moeten nemen. Geef de leerlingen ook een speelontdekboek en een informatiebrief mee voor de ouders/verzorgers.

Doelen

Aan het eind van het leesgesprek hebben de leerlingen de eigenschappen en karakters van de personages in verband gebracht met de reacties die ze geven.

Huiswerk volgend gesprek

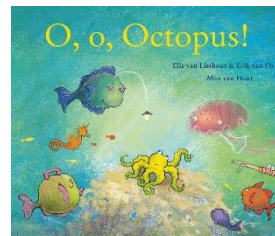
De leerlingen nemen het prentenboek en het speelontdekboek mee naar huis. Het volgende leesgesprek moet het boek weer worden meegenomen. Ouders krijgen de informatiebrief, waarin ze worden gemotiveerd om thuis ook met het prentenboek aan de slag te gaan.

O, o, Octopus!

Elle van Lieshout, Erik van Os & Mies van Hout

Groep 1 & 2

© 2018 Iselinge Hogeschool

Thema: personages (emotie)

Octopus heeft een probleem en weet niet hoe hij dit op moet lossen. Alle verschillende adviezen van de andere vissen laten hem niet koud. Gedurende het verhaal heeft octopus 'verschillende gezichten'. Op het ene moment is hij tevreden, op het andere moment is hij helemaal niet blij of zelfs hartstikke bang. Kortom: zijn emoties wisselen zich in een snel tempo af. Kunnen de leerlingen op basis van de gezichtsuitdrukking en de tekst ontdekken hoe de octopus zich in verschillende situaties voelt?

INLEIDING

Blik kort terug op de vorige les. Laat de leerlingen het verhaal in eigen woorden navertellen. Laat de leerlingen vervolgens kort nadenken over de volgende vraag: *Hoe voelde de octopus zich in het verhaal? Hoe weet je dat?*

KERN

Lees het verhaal nog een keer voor. De leerlingen kijken mee in hun eigen boek. Stel de volgende luister- en kijkvraag: *Let op de octopus. Hoe voelt hij zich?*

Plaat 1: tevreden

Plaat 2: geschrokken

Plaat 3: octopus ziet er geschrokken uit, maar is hij dat ook?

Plaat 4: onzeker/niet blij

Plaat 5: hij kijkt verwachtingsvol. Hoe zou hij kijken als hij het antwoord krijgt? (teleurgesteld)

Plaat 6: octopus lacht weer een beetje. Is hij echt blij? (gefrustreerd)

Plaat 7: bang

Plaat 8 en 9: twijfelachtig

Plaat 10: voorzichtig/bedachtzaam

Plaat 11: zijn mondhoeven zijn naar beneden, dus dat kan bedroefd lijken. Maar eigenlijk is hij erg gefocust.

Plaat 12: verliefd

Sta na iedere plaat even stil bij hoe octopus zich voelt. Ga met de leerlingen in gesprek over hoe je kunt weten hoe de octopus zich voelt. *Hoe weet je dat de octopus zich ... voelt? Waar zie je dat aan?* Laat zoveel mogelijk leerlingen aan bod komen. Laat de leerlingen bij iedere plaat de emotie overnemen.

- ➔ Conclusie: door te luisteren naar de tekst en door gericht te kijken; op het gezicht kun je de gemoedstoestand aflezen.

SLOT

Blik terug op het gesprek en concludeer dat je door goed te luisteren naar het verhaal en door te kijken naar het gezicht erachter komt hoe octopus zich voelt.

Leesgesprek 2

In dit tweede leesgesprek staan de emoties van octopus centraal. Het verhaal wordt voorgelezen en de leerlingen krijgen een luister- en kijkvraag mee. Vervolgens wordt er een gesprek gevoerd over hoe je kan weten hoe octopus zich voelt.

Gevraagde voorbereiding

-

Tijdsduur

± 40 minuten

Benodigde materialen

- Prentenboeken *O, o, Octopus!* – Elle van Lieshout, Erik van Os en Mies van Hout (ill.)
- Digibord met PowerPoint vertelplaten

Organisatie

Kringvorm

Doelen

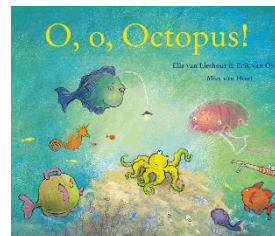
Aan het eind van het leesgesprek hebben de leerlingen ontdekt hoe een emotie van een personage kan worden herkend (d.m.v. tekst en gericht kijken naar gelaatsuitdrukking).

O, o, Octopus!

Elle van Lieshout, Erik van Os & Mies van Hout

Groep 1 & 2

© 2018 Iselinge Hogeschool

Thema: stijlfiguren (alliteratie)

Bij het schrijven van het verhaal hebben de auteurs bewust nagedacht over het taalgebruik. In de eerste regels van het verhaal wordt dit al duidelijk: In een alleraardigst appartementje woonde eens een octopus. Hij had een lekker leven; volop verse visjes en een zeezicht om te zoenen. Wie goed luistert, ontdekt in deze zinnen iets bijzonders: veel woorden beginnen met dezelfde klank. Door het hele boek heen wordt gebruikgemaakt van alliteratie (beginrijm). Kunnen de leerlingen beginrijm in het verhaal ontdekken?

INLEIDING

Start met het rijmpje van het speelontdekblad. *Dit is eindrijm (leg dit indien nodig uit). Maar in het boek gebeurt wat anders. Luister maar eens.*

KERN

Lees nu de eerste bladzijde voor. Leg overdreven veel nadruk op de eerste klanken: **all**eraardigst **a**ppartementje, **v**olop **v**ersje **v**isjes, **z**eezicht om te **z**oenen. Leg uit wat hier bijzonder aan is (*het is beginrijm: elk woord begint met dezelfde klank*).

Geef de leerlingen de opdracht om goed te luisteren. Lees de volgende fragmenten voor:

Plaat 5: de **w**alvis **w**oonde **w**aar hij zwom

Plaat 7: **s**totterig **s**temmetje

Plaat 9: ik kan die **v**is **v**erschrikkelijk **v**riendelijk **v**ragen te **v**ertrekken

De octopus **t**wijfelde, **t**wijfelde maar **t**reuzelde **t**en slotte **t**erug naar zijn appartementje

Ga met de leerlingen in gesprek over de beginrijm. *Welk beginrijm hoor je? Welke klank hoor je steeds aan het begin? Welke woorden in de zin beginnen met dezelfde klank? Wat vind je ervan dat de schrijver beginrijm heeft gebruikt?* Laat zoveel mogelijk leerlingen aan bod komen.

Wanneer het principe van beginruim duidelijk is, krijgen de leerlingen de volgende uitdaging:

De leerlingen gaan nieuwe namen verzinnen voor de vissen uit het verhaal, waarbij de naam allitereert. Bijvoorbeeld Otto Octopus of Rik Rifbaars. Bespreek eerst welke vissen er ook alweer in het verhaal voorkomen. Besteed hierbij aandacht aan de beginklank.

Leesgesprek 3

In het derde leesgesprek wordt aandacht besteed aan het bijzondere taalgebruik in het boek. Er worden fragmenten uit het verhaal voorgelezen, waarbij er sprake is van alliteratie (beginrijm). Vervolgens gaan de leerlingen zelf beginrijm toepassen door nieuwe namen te verzinnen voor de personages in het boek.

Gevraagde voorbereiding

-

Tijdsduur

± 40 minuten

Benodigde materialen

- Prentenboeken *O, o, Octopus!* – Elle van Lieshout, Erik van Os en Mies van Hout (ill.)
- Digibord met PowerPoint vertelplaten
- Speelontdekboek (te bestellen via <http://www.boekstartpr.o.nl/page/7134/>)
- Afbeeldingen van de (geplastificeerde) vissen (Bijlage)

Organisatie

Kringvorm

Doelen

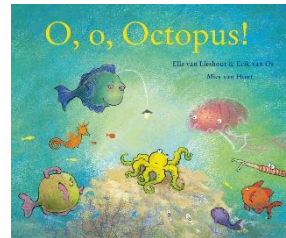
Aan het eind van het leesgesprek hebben de leerlingen zicht gekregen op het bijzondere taalgebruik (alliteratie) in het boek.

O, o, Octopus!

Elle van Lieshout, Erik van Os & Mies van Hout

Groep 1 & 2

© 2018 Iselinge Hogeschool

Stop de vissen (afbeeldingen) bijvoorbeeld in een afgesloten bak. Laat de leerlingen om de beurt een vis uit de bak trekken. Ga samen op zoek naar een naam voor de vis. Laat op deze manier alle vissen aan de beurt komen.

Extra uitdagingen:

- Laat zowel jongens als meisjesnamen verzinnen
- Laat zinnen maken die allitereren

SLOT

Lees (een gedeelte van) het verhaal voor en verander de namen van de vissen in de namen die de leerlingen hebben bedacht.

Voorbeeld: *In een alleraardigst appartementje woonde eens Otto Octopus. Hij had een lekker leven: volop verse visjes en een zeezicht om te zoenen.*

Huiswerk volgend gesprek

-

Bijlage 1: Afbeeldingen vissen

